

Parteneriat global pentru Moldova

„Dacă vă întrebați ce cred alți oameni despre voi, nu vă faceți griji. Poate că ei nu se gândesc la voi mai deloc”, spunea un preot, acum câteva decenii, în una din predicile sale la care a asistat și cel de-al doilea Ambasador al Statelor Unite în Republica Moldova. „Acest mic sfat ar trebui să i se aplice și Moldovei, care nu este centrul atenției mondiale”, afirma, în aceste zile, Ambasadorul John Todd Stewart, în alocuțiunea sa prezentată la masa rotundă „Problemele și perspectivele democrației în Moldova”, organizată, la Washington, de către Fondul Național pentru Democrație. Discursul diplomatului american, intitulat „Moldova în ochii Occidentului și asistența internațională”, vizează direct cel de-al optulea Obiectiv de Dezvoltare al Mileniului, chiar dacă nu-l menționează explicit.

Crearea unui parteneriat global pentru dezvoltare este unul dintre obiectivele pe care le-au formulat liderii lumii, în septembrie 2000, cu ocazia Summit-ului Milenar, la New York, într-un angajament comun de a crea o lume mai bună pentru toți.

Asistența internațională este o stradă cu circulație în ambele sensuri

Obiectivele de Dezvoltare a Mileniului nu pot fi obținute la Națiunile Unite sau de către oficialitățile ONU. Ele trebuie realizate în fiecare țară, cu eforturile Guvernului și cetățenilor”, spune Secretarul General ONU, Kofi Annan, explicând cine este de fapt responsabil pentru progrese și neîmpliniri.

Împreună cu reducerea sărăciei și foamei, asigurarea educației pentru toți, egalitatea genurilor, reducerea mortalității infantile și ameliorarea sănătății materne, combaterea HIV/SIDA și asigurarea unui mediu durabil, obiectivul creării unui parteneriat global pentru dezvoltare sunt cele opt reperi principale ale Declarației Milenare, pe care au semnat-o, la New York, 190 de state, printre care și Moldova.

Summit-ul Mileniului, unde Republica Moldova a fost reprezentată de Președintele țării, a fost o întâlnire la vârf nu doar pentru fotografia de familie – deși chiar prin această poză întrunirea ar fi putut intra în istorie ca fiind cea mai mare reuniune de șefi de stat și de guvern din istorie. A fost o întâlnire de lucru, cum se spune. Conducătorii lumii au constatat că pentru accelerarea progreselor schimburile comerciale mai echitabile, diminuarea semnificativă a datoriei externe, lărgirea accesului la tehnologii și medicamente, plus sporirea asistenței internaționale pentru dezvoltare sunt esențiale. În fond, aceste câteva urgențe se pot constitui într-un parteneriat pentru dezvoltare la scară mondială.

L-am întrebat pe Bruno Pouezet, Reprezentant Rezident al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Coordonator Rezident al Organizației Națiunilor Unite în Republica Moldova, ce înseamnă această inițiativă a parteneriatului global pentru dezvoltare și dacă există deja exemple bune. „Dezvoltarea este responsabilitatea țărilor în curs de dezvoltare. Totuși, dacă țările bogate nu-și vor onora angajamentul de asigurare a unei asistențe pentru dezvoltare, Obiectivele de Dezvoltare a Mileniului nu vor fi atinse. Estimările ONU sugerează că realizarea obiectivelor solicită minimum dublarea alocărilor existente până la 100 miliarde USD pe an”.

La aceeași întrebare, răspunde și Administratorul PNUD, Mark Malloch Brown, în prefața la Raportul Dezvoltării Umane 2003, „Obiectivele de Dezvoltare a Mileniului: Un acord între

națiuni pentru eradicarea sărăciei umane”. Menționând că suntem martorii unui nou parteneriat și acest lucru cere ca asistența să fie ca o stradă cu circulație în ambele sensuri, Administratorul PNUD subliniază că țările sărace trebuie să implementeze reforme de eradicare a sărăciei, iar țările bogate trebuie să acorde mai mult sprijin.

„Cum pot statele bogate ajuta statele sărace, mă veți întreba, continuă Bruno Pouezet. Prin sporirea asistenței economice, eliminarea barierelor pentru exporturi, reducerea sau stingerea datoriilor și crearea unui acces mai larg la progresele tehnologice. Există deja și exemple reușite de parteneriat global pentru dezvoltare: atunci când, în 1999, Uganda a fost încurajată de comunitatea donatorilor să cheltuiască pentru educație primară și copiii orfani SIDA banii destinați pentru plata datoriei externe, rezultatele au fost uimitoare: țara a obținut stoparea și reversul maladiei HIV/SIDA”.

Moldova. Datoria externă de peste 1 miliard și mortalitatea infantilă

Că povara datoriei externe afectează dezvoltarea umană o demonstrează și exemplul Moldovei. În timp ce Banca Națională anunța că datoria externă a Republicii Moldova a constituit, la sfârșitul primului trimestru al anului 2003, 1 miliard 340.32 milioane dolari, „Monitorul Social 2003”, un studiu realizat de UNICEF, cita Moldova, alături de Georgia, Kyrgyzstan și Tadjikistan, printre țările care cheltuiesc cel puțin o treime din bugetul de stat pentru serviciul datoriei externe. Având în acest an ca subiect central unul dintre Obiectivele de Dezvoltare a Mileniului - mortalitatea infantilă, „Monitorul Social” menționează că principalele cauze ce determină ratele înalte ale deceselor la copii în regiunea în care se află Moldova sunt sărăcia, sănătatea și alimentarea proastă a mamelor, infecțiile și asistența medicală insuficientă.

Pentru a evalua starea de lucruri în domeniul realizării fiecărui dintre Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, PNUD Moldova coordonează elaborarea de către Institutul de Politici Publice (IPP) a studiului preliminar „Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului,” disponibil în varianta sa de moment la adresa www.un.md/mdg. „Până în prezent, Republica Moldova nu și-a stabilit explicit prioritățile în acest domeniu”, constată studiul, la capitolul consacrat obiectivului creării parteneriatului global. “Este extrem de important să se asigure informație clară despre ceea ce Moldova are nevoie cu adevărat și să devenim receptivi la ceea ce se numește progres”, a afirmat Arcadie Barbăroșie, Director Executiv IPP, într-un interviu acordat cu ocazia lansării, la Chișinău, a Raportului Dezvoltării Umane 2003, care situează Moldova pe poziția 108 (109 în 2002) printre cele 175 de națiuni evaluate în Raport.

Chiar dacă nu se află în centrul atenției mondiale și nu și-a definit clar prioritățile, totuși, Republica Moldova se poate regăsi în acest parteneriat global, iar exemplele reușite de cooperare la nivel național între agenții internaționale, instituții guvernamentale, organizații nonguvernamentale și parteneri locali sunt argumente în acest sens. „În cadrul Națiunilor Unite, țările mari și mici, bogate și sărace au un vot, deci toate statele-membre au oportunități egale, explică Reprezentantul Rezident al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare la Chișinău, Bruno Pouezet. Prin urmare, este loc și pentru Moldova în acest parteneriat global, însă ceea ce ce avem nevoie este un angajament ferm al țării pentru promovarea reformelor economice și sociale, democrație, drepturi ale omului, societate civilă viabilă și mass media liberă”. Iar printre exemplele de succes de parteneriat la nivel național, Bruno Pouezet menționează două acțiuni axate pe obiectivele stopării HIV/SIDA și asigurării accesului universal la educație primară. „Este vorba de proiectul în domeniul HIV/SIDA, lansat de câteva agenții ONU în Moldova – Banca Mondială, PNUD, UNICEF, Organizația Mondială a Sănătății – care implică societatea civilă, Guvernul și persoane infectate cu HIV; și „Educația pentru toți”, un efort al unor agenții

ale Națiunilor Unite de a asigura acces egal la educație, care a avut drept rezultat aprobarea de către Guvern, la începutul acestui an, a Strategiei Naționale în domeniu”.

Igor Guzun